

Estem en una cruïlla?

JOAQUIM COELLO I BRUFAU

EL PUNT, 26/09/10

La manifestació del 10 de juliol passat, la sentència del Tribunal Constitucional respecte de l'Estatut i la proximitat de les eleccions han catalitzat un seguit d'opinions que proposen diferents alternatives respecte del camí que Catalunya pot emprendre en el futur, però coincideixen en el diagnòstic que les circumstàncies actuals suposen un punt d'inflexió perquè en cap cas el futur serà com el passat.

Un corrent d'opinió considera que Catalunya i Espanya no poden mantenir una relació bilateral perquè seria immediatament demanada per la resta de les comunitats autònomes i faria la gestió de l'Estat impracticable. Arriba a la conclusió, doncs, que només hi ha dues alternatives, o federalisme simètric o independència.

Un altre corrent d'opinió parteix de l'afirmació que Catalunya és una nació. Tota nació busca un estat que l'estructuri, que pot ser propi o compartit. Constata que la integració de Catalunya a Espanya no és ara satisfactòria i per tant es precisa un nou model per a aquesta pertinença, possiblement sobre la base del federalisme. Si el federalisme fracassa perquè requereix un acord al qual no es pot arribar, conclou que l'única alternativa possible, per exclusió de les altres, serà la independència, amb un estat propi per a Catalunya.

Semblaria, però, a partir de la volatilitat de les enquestes, que el sentiment majoritari és que aquesta integració de Catalunya a Espanya s'ha de redefinir.

Pel que fa a la manera com es pot integrar Catalunya a Espanya, el socialisme planteja tornar a l'Estatut aprovat en referèndum abans de la modificació del Tribunal Constitucional. Pel nacionalisme de centredreta de CiU, la integració implica la reforma en profunditat de l'encaix econòmic govern espanyol-Generalitat, arribant a un concert econòmic en el qual la recaptació d'impostos és autonòmica i és l'autonomia la que transfereix a l'Estat el cost dels serveis que en rep. És a dir, i com a mínim: defensa, servei exterior i seguretat social, a més d'una quantitat destinada al finançament de les comunitats autònomes menys desenvolupades que actualment no paguen ni bascos ni navarresos, per raó dels drets històrics reconeguts en la Constitució Espanyola, però que sí que hauria de pagar Catalunya. És cert que això planteja l'acceptació per part de l'Estat d'una relació bilateral amb Catalunya que si és possible per al País Basc i Navarra, que representen el 6% del PIB espanyol, no és segur que ho sigui sense conflicte per a Catalunya, que representa el 19% del PIB, encara que la reducció a la meitat del dèficit català, 9% del PIB català, suposaria per a Espanya una reducció d'ingressos de només un 1% del PIB espanyol. Avui, però, el problema no és de quantitat, sinó de greuge i mimetisme de la resta de comunitats autònomes respecte de Catalunya.

Finalment el nacionalisme d'esquerres d'ERC considera que s'ha demostrat la inconveniència del model autonòmic i proposa buscar la independència d'una manera progressiva a mitjà termini.

Aquest panorama polític i social confirma la cruïlla en la qual estem i que obligarà a una negociació amb el govern espanyol en els propers anys que serà complexa i costosa perquè produirà un desgast inevitable que

no farà reduir l'actual sentiment de rebuig i cansament que Catalunya suposa per a una gran part de la resta de l'Estat.

La situació econòmica serà difícil en els propers anys, i el govern de la Generalitat que surti de les eleccions hauria de definir quines són les prioritats d'aquesta negociació, de manera que l'estructuració de Catalunya a Espanya no es fes en detriment de l'economia, és a dir, del nostre teixit productiu, del rendiment i la modernització de les nostres empreses i del nivell d'ocupació dels nostres treballadors. No hem d'oblidar que els objectius a llarg termini, integració de Catalunya i Espanya o independència si aquesta opinió arriba a ser majoritària entre la ciutadania, no poden anar en contra dels objectius a curt termini, que no són altres que la millora i la recuperació de la nostra economia, perquè això és el que els ciutadans prioritàriament demanen i és la raó última per la qual una gran majoria d'electors trien uns polítics perquè els representin i els governin.

Això afecta tots els partits polítics del govern o l'oposició, i porta a la conclusió que s'ha de negociar amb el govern estatal la modificació de la gestió de certes infraestructures, el govern de certes institucions i la implantació de certes reformes estructurals que són necessàries per crear un entorn econòmic que permeti el desenvolupament del país a una velocitat de la qual ara estem lluny. El catalanisme sempre ha estat pragmàtic, i no s'hauria d'anteposar l'estructuració política de Catalunya a Espanya a la negociació sobre la base econòmica, perquè és aquesta la que es traduirà en beneficis per a la ciutadania a curt termini. Està bé pensar en el futur, però no hem de descuidar el present, perquè és el que, en circumstàncies econòmiques de crisi com les actuals, esperen els ciutadans. No se'ls hauria de decebre, si volem enfortir la democràcia

que hem aconseguit amb tan d'esforç i que malgrat les seves mancances ha estat en l'origen de la millora històrica del país en els últims trenta anys, sense parangó en tota la història de Catalunya.